

Dansk Økonomi

**Vismandsrapporter, prognoser,
makroøkonomiske modeller og økonomisk politik**

John Smidt
Det Økonomiske Råds Sekretariat

Disposition

- **Kort om vismandsinstitutionen**
- **Konjunktursituationen og prognoser i praksis**
- **SMEC-modellen**
- **Finanspolitikens aktivitetsvirkninger**
 - **Forslag til en skatteomlægning**

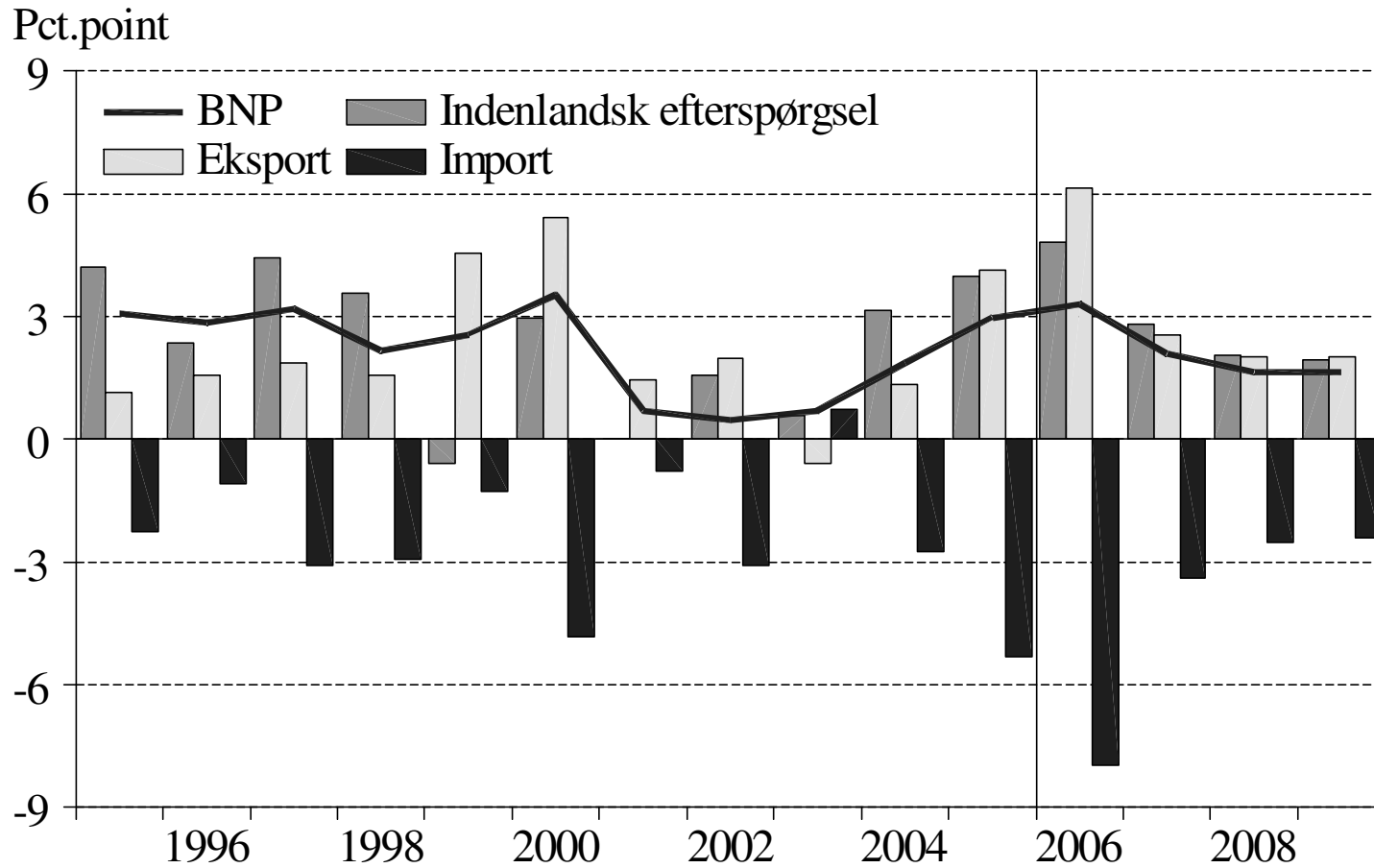
Vismandsinstitutionen

- Oprettet ved lov 1962
 - 29 medlemmer – Arbejdsmarkedets parter, Nationalbank, ministerier, interesseorganisationer
 - Formandskab består af 3 ”vismænd” – uafhængige
 - Sekretariat på ca. 10 økonomer
- 2 halvårlig rapporter
 - Konjunkturvurdering og aktuel økonomisk politik
 - Specialkapitler
 - Arbejdsmarkedet, konkurrence, uddannelse, miljø osv.
- Fra 2007: Sammenlægning med IMV
 - 4 vismænd, en ekstra miljørapport og større sekretariat

Konjunktursituationen

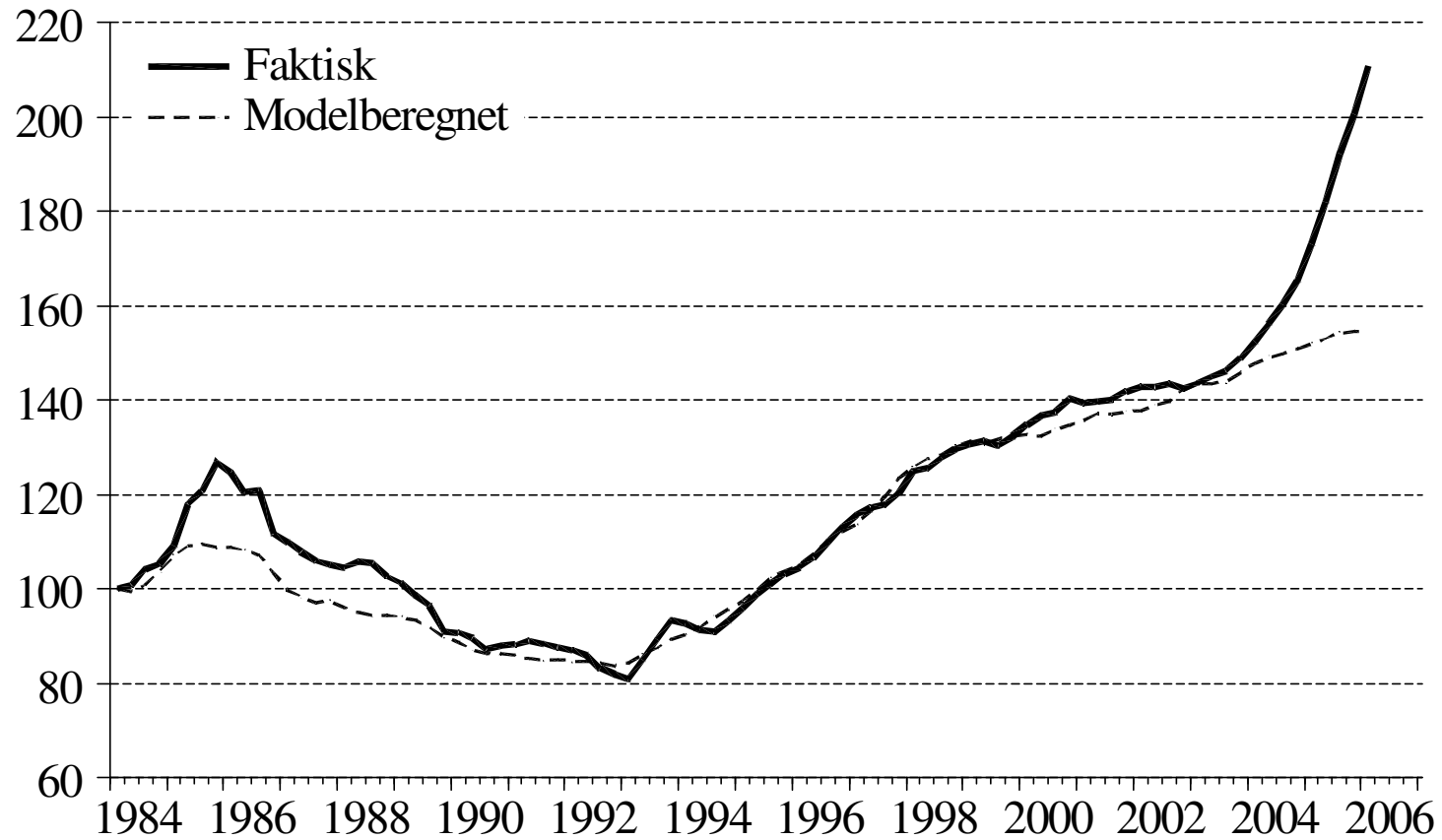
- **Kraftig efterspørgsel**
 - Især høj forbrugsvækst pga. høje boligpriser
 - Også eksport og investeringer stiger
 - Finanspolitikken ekspansiv
- **Tilpasning på udbudssiden**
 - Ledigheden falder
 - Arbejdsudbud stiger – bl.a. svenskere, polakker m.fl.
 - Importen stiger meget kraftigt
 - Højere lønstigningstakter

BNP-vækst og vækstbidrag

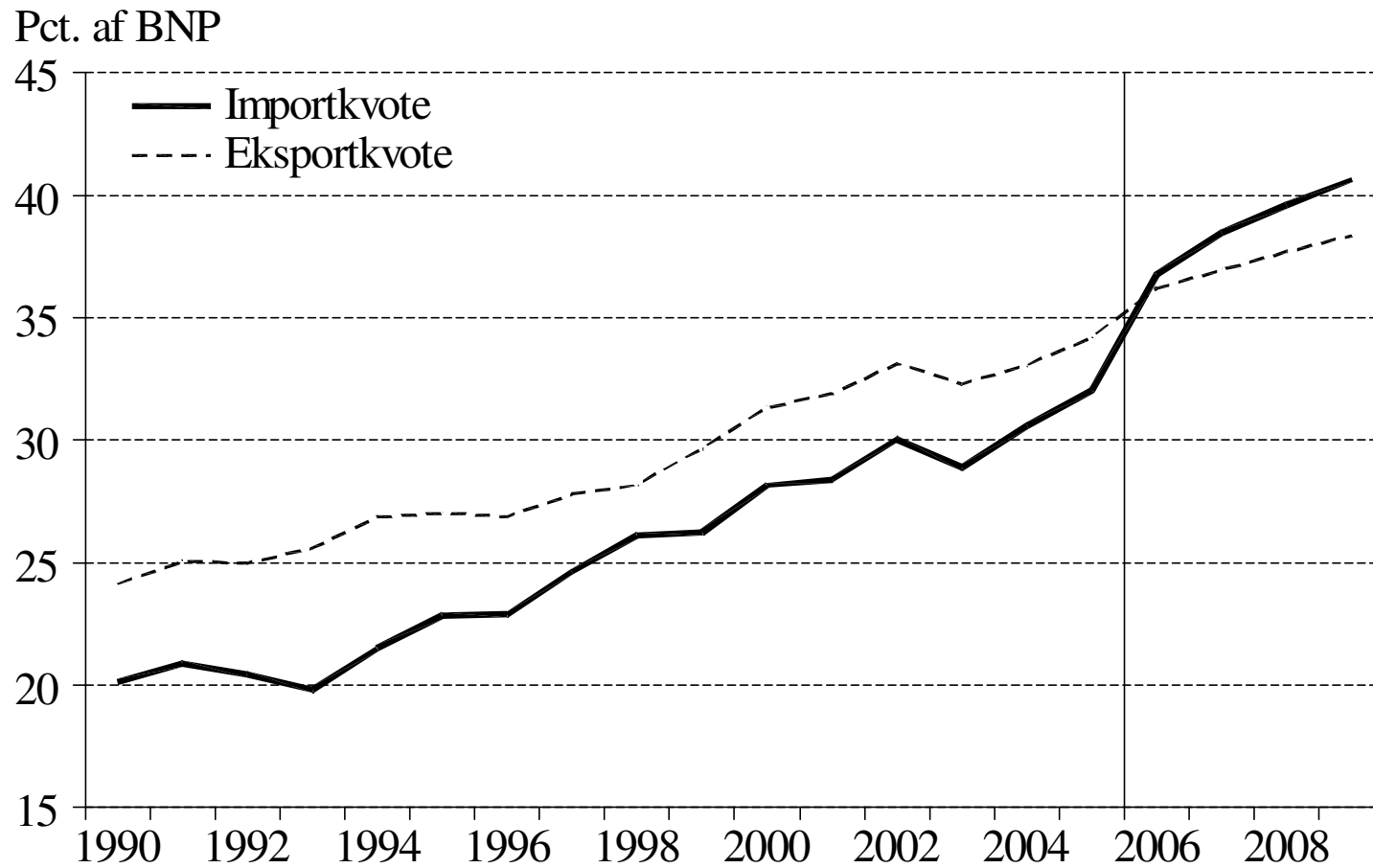

Boligpriserne

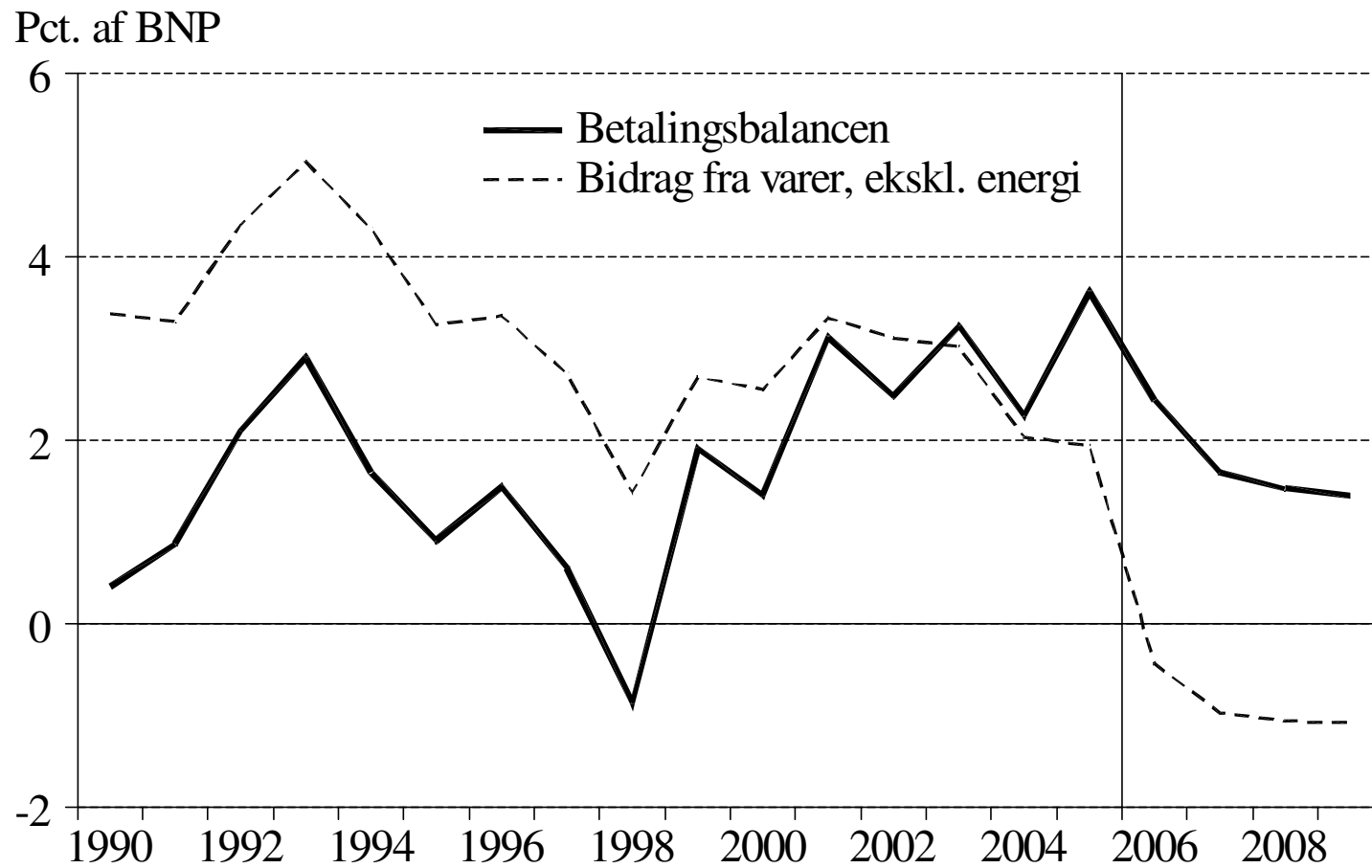
2. kv. 1984 = 100

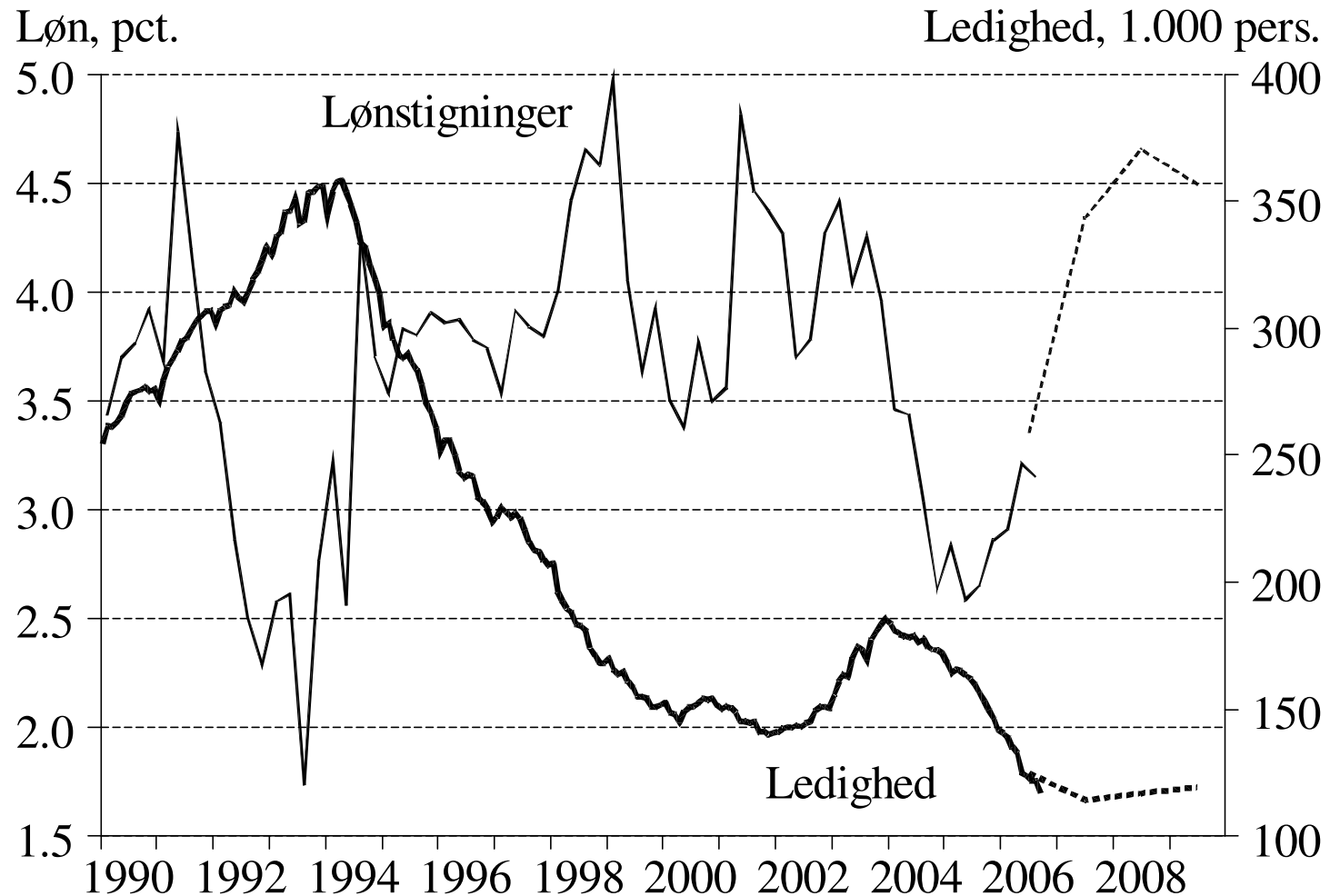
Importen stiger kraftigt

Betalingsbalance under pres

Lønstigninger og ledighed

Blød landing eller overophedning?

- Efterspørgselsvæksten måske aftagende
- Mere funktionsdygtig økonomi end i 1980'erne
 - Mere åben økonomi
 - Højere importkvote
 - Globalisering (outsourcing)
 - Arbejdsmarkedsreformer (flexicurity)
 - Skattereformer og makroøkonomisk styring
- Men:
 - Arbejdsmarkedet rødglødende
 - Boligmarkedet har været rødglødende
 - Flaskehalse og ledighed under det strukturelle niveau
 - Finanspolitikken puster til ilden

Prognoser i praksis

- 1. Vurdering af den aktuelle situation og nærmeste fremtid**
Indikatormodeller og uformelle metoder
- 2. Sigtelinjer for endogene og fremskrivning af eksogene variable**
Indikatormodeller, diffusionsindeks mv.
- 3. Simulation med SMEC**
- 4. Vurdering af resultat og korrektioner**
Anvendelse af "anden information" => Revurdering af sigtelinjer og revideret fremskrivning af eksogene samt opdatering af "justeringsled" og "korrektionsfaktorer"
- 5. Ny modelsimulation**
- 6. Re-revurdering**
- 7. Endnu er modelkørsel**
8. ...
9. ...
- 99. Endelig prognose**

SMEC

Simulation Model of the Economic Council

- Traditionel (gammeldags) makroøkonometrisk model af dansk økonomi. Årlige nationalregnskabstal, 1966 til i dag
- Kombination af statistiske metoder (regressionsanalyse) med stabile relationer, økonomisk teori og sund fornuft
- Andre modeller
 - ADAM – Danmarks Statistik. Brugere: Regering, banker m.fl.
 - MONA – Nationalbanken. Brugere: Banker m.fl.
 - DREAM – Uafhængig/Finansministeriet
- Mange ligheder mellem ADAM og SMEC
 - SMEC: 600 ligninger 8 erhverv
 - ADAM: 3000 ligninger 19 erhverv
 - (MONA: Kvartalsvise data og mindre (3-400 ligninger))

SMEC

- Keynesiansk på kort sigt, men udbudsdrevet på lang sigt
- Oprindelig fokus på kortsigtede konjunkturvurderinger og politikanalyser (2-3 år)
- I dag også fokus på langsigtede egenskaber
 - Forudsigelser på 3-4 års sigt, mellemlistede fremskrivninger og politikanalyser (10-15 år)
- Nogle centrale egenskaber:
 - Lille åben økonomi:
 - Inflation på sigt bestemt fra udland; rente og udenlandsk BNP eksogent givet
 - Finanspolitik uden virkning på lang sigt – fuld crowding out (løn-crowding-out)
 - Eksplicit produktionsfunktion (af Cobb-douglas-typen)
 - Eksogene skattesatser og off. forbrug => offentlig saldo endogen
 - Produktivitet og arbejdsstyrke eksogene

SMEC

- 600 ligninger
 - Ca. 30 stokastiske adfærdsligninger
 - Over 500 institutionelle adfærdsligninger, definitionsligninger og sammenbindingsligninger
- Ligningstyper:
 - Stokastiske ligninger:
 - Forbrugsfunktion, lønrelation, eksportligninger mv.
 - Institutionelle adfærdsligninger:
 - Skatteligninger, ulandsbistand mv.
 - Sammenbindingsligninger:
 - Input-output
 - Definitionsligninger:
 - Nationaltregnskabsidentiteter, definition af disponibel indkomst osv.

Eksempler på ikke-stokastiske ligninger:

- Nationalregnskabsidentitet (BNP-identiteten):

$$Y = CP + COF + I - M + E$$

- Dynamisk definitionsligning (offentlig gæld)

$$WO = WO[-1] + TFOON + JWO$$

- Institutionel adfærdsligning (skatteprovenu) :

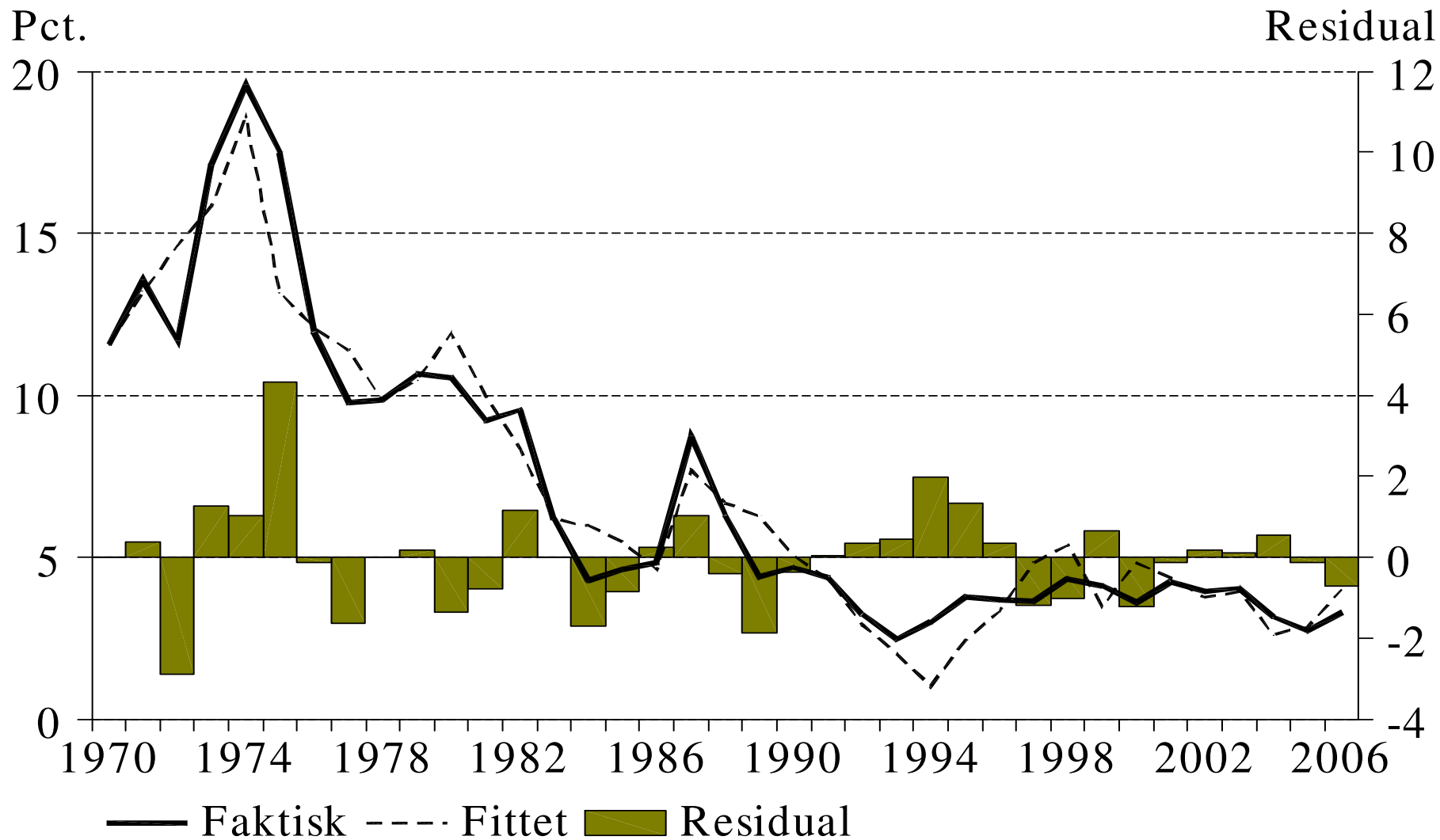
$$SSYS = TSS0 * YS * KSSYS$$

- Input output-ligning (landbrugets produktion)

$$FXAG = AAGAG * FXAG + AAGCFN * FCFN + FILAG + AAGEA * FEA$$

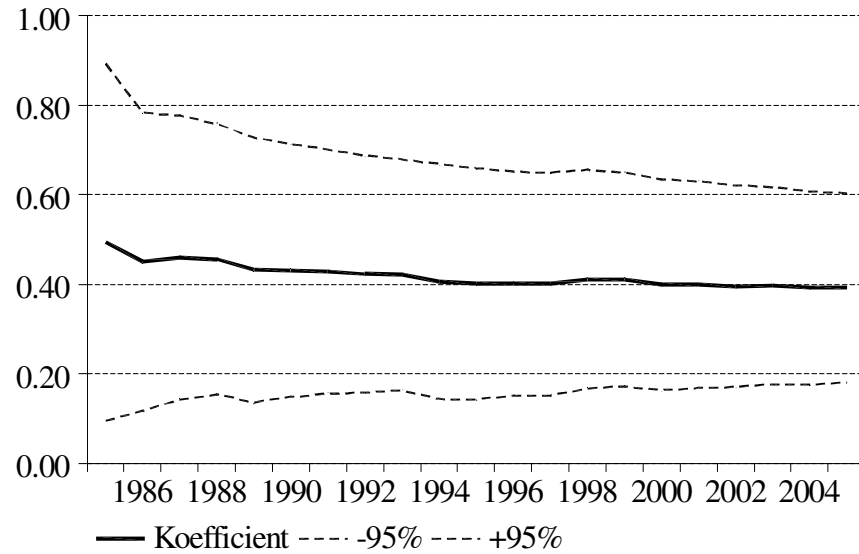
Lønrelationen

Faktisk, fittet og residualer

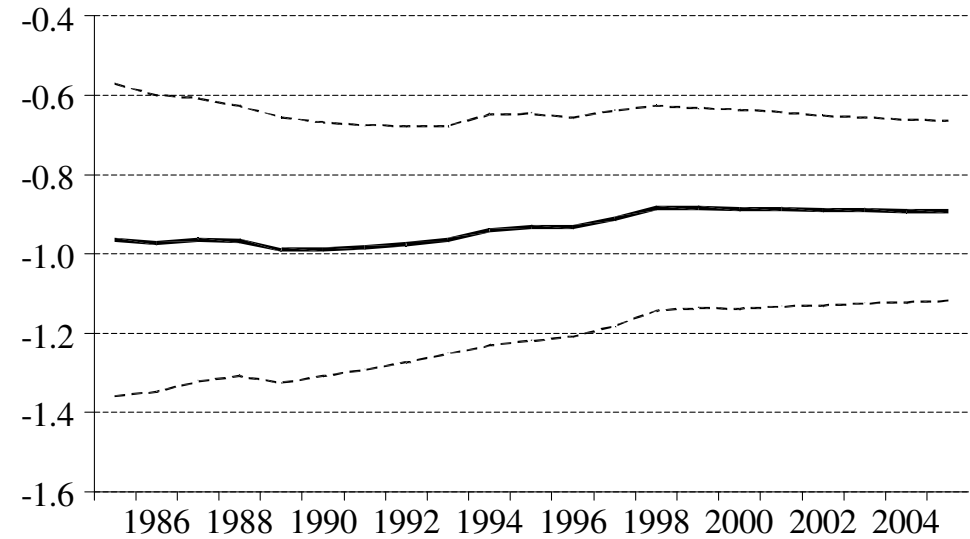

Parameterstabilitet

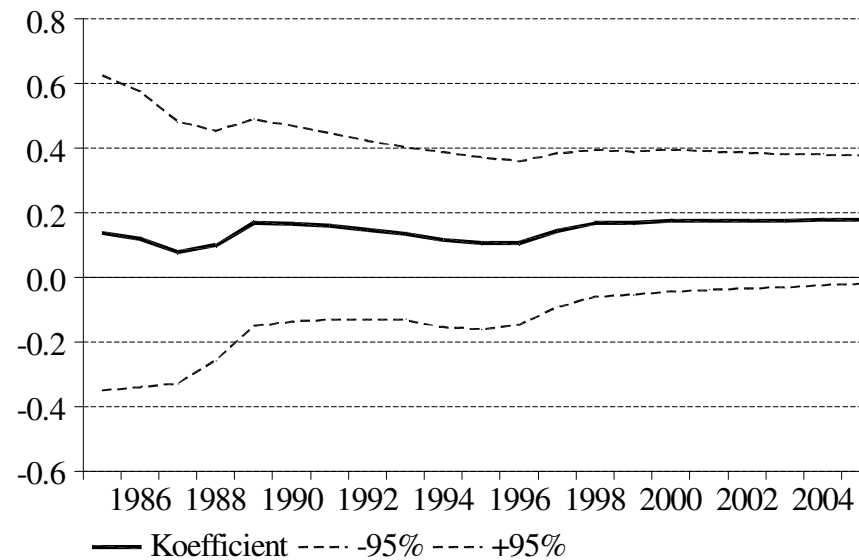
Inflation

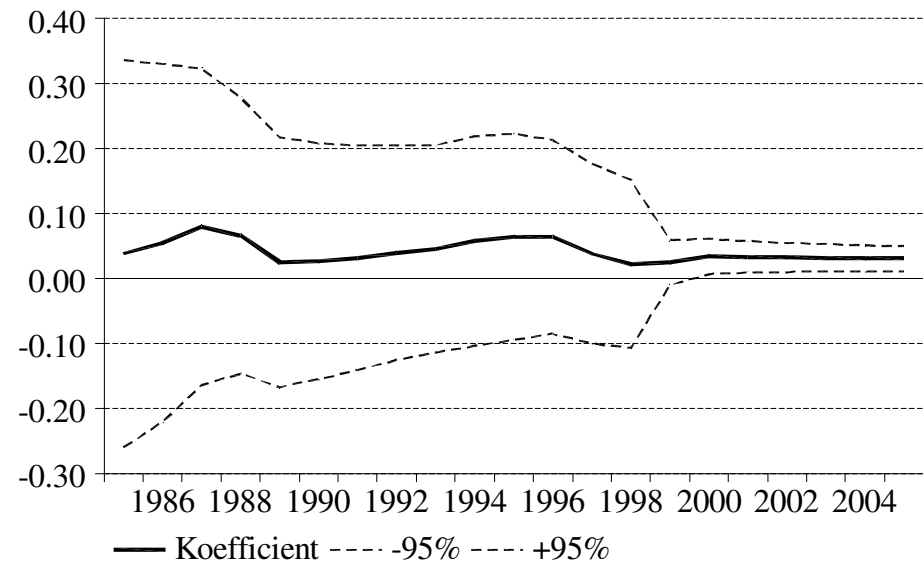
Ledighed

Kompensationsgrad

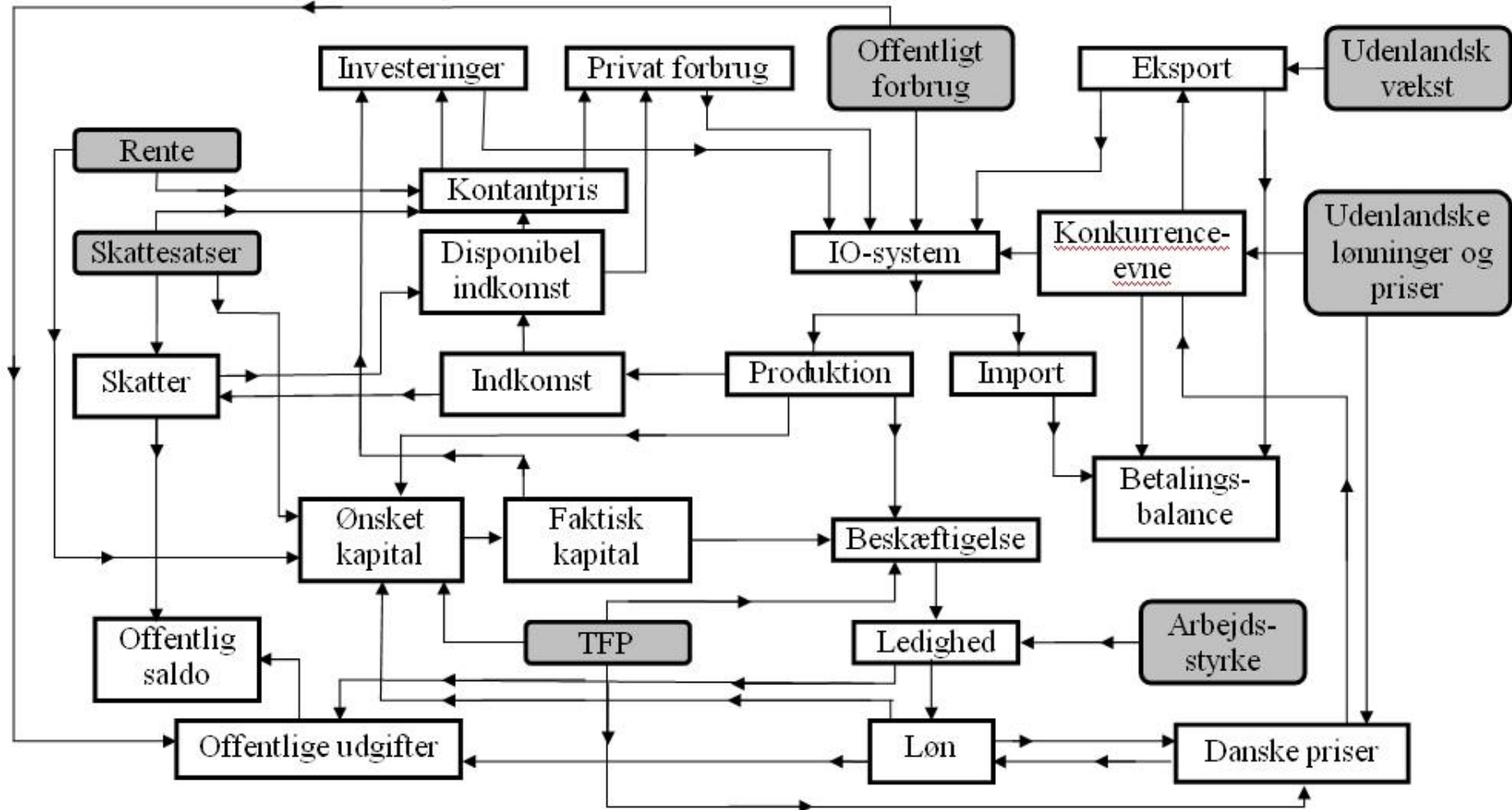

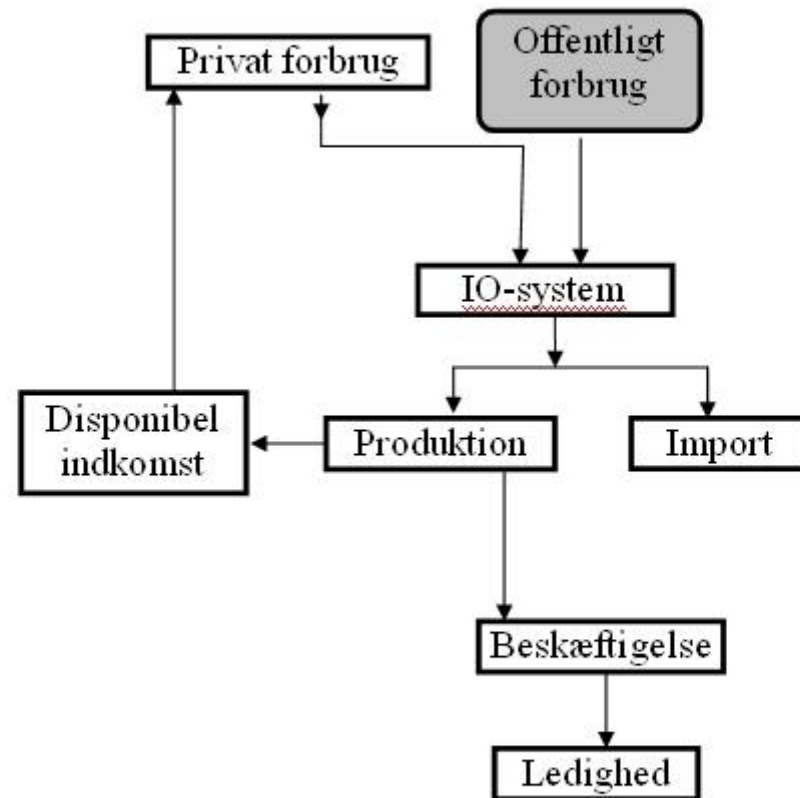
Konstantled

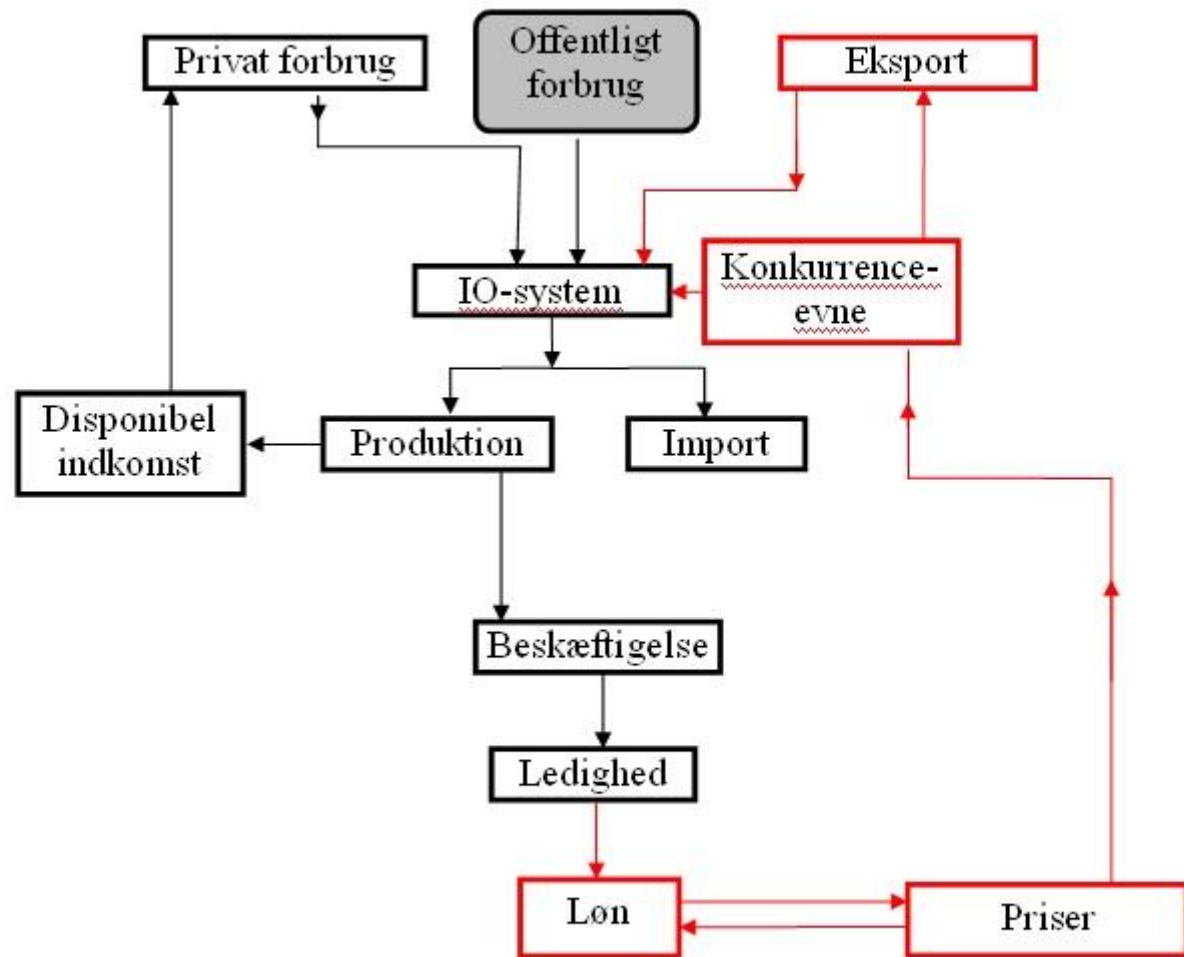

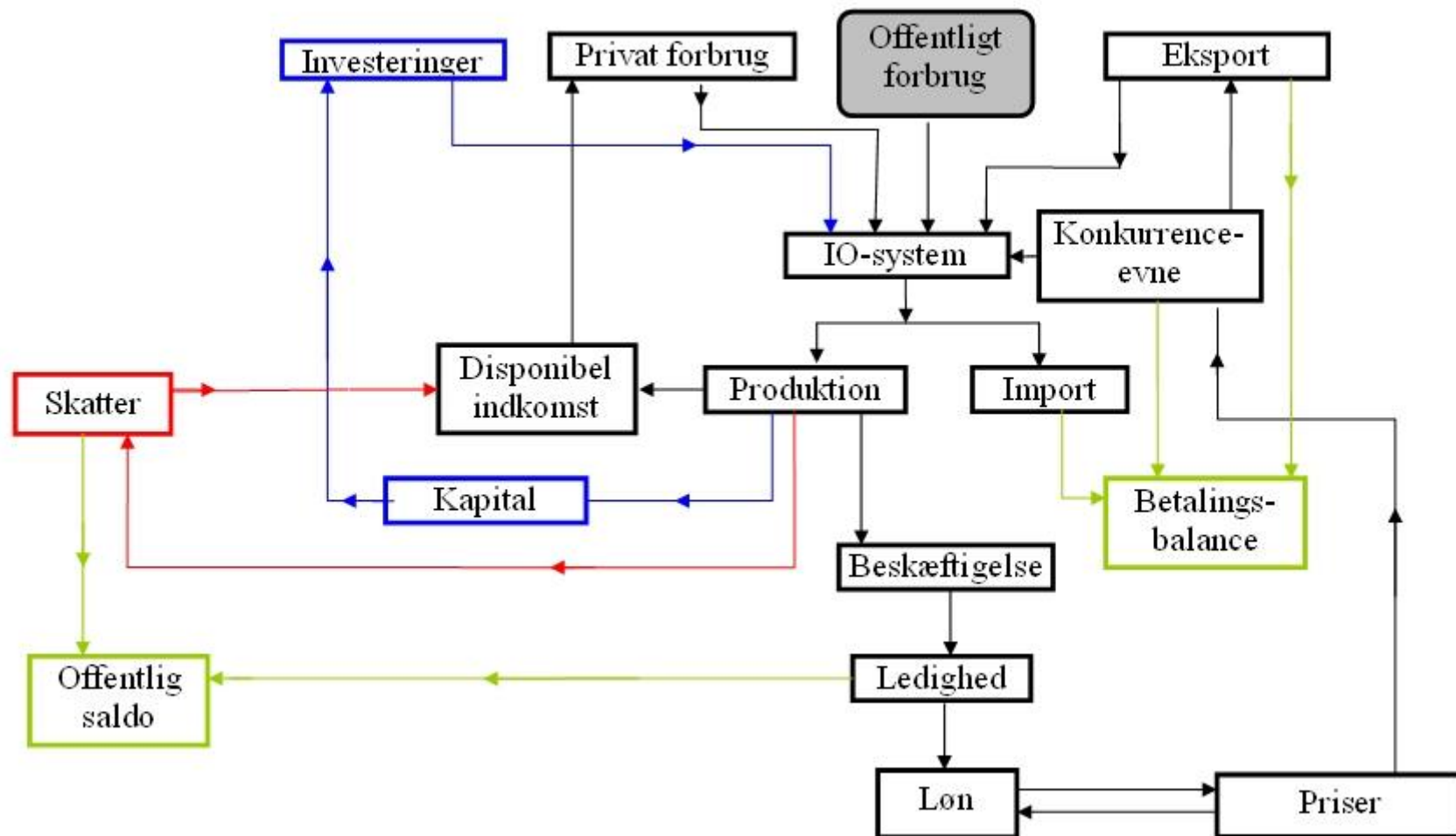
SMEC IV - Pilediagram

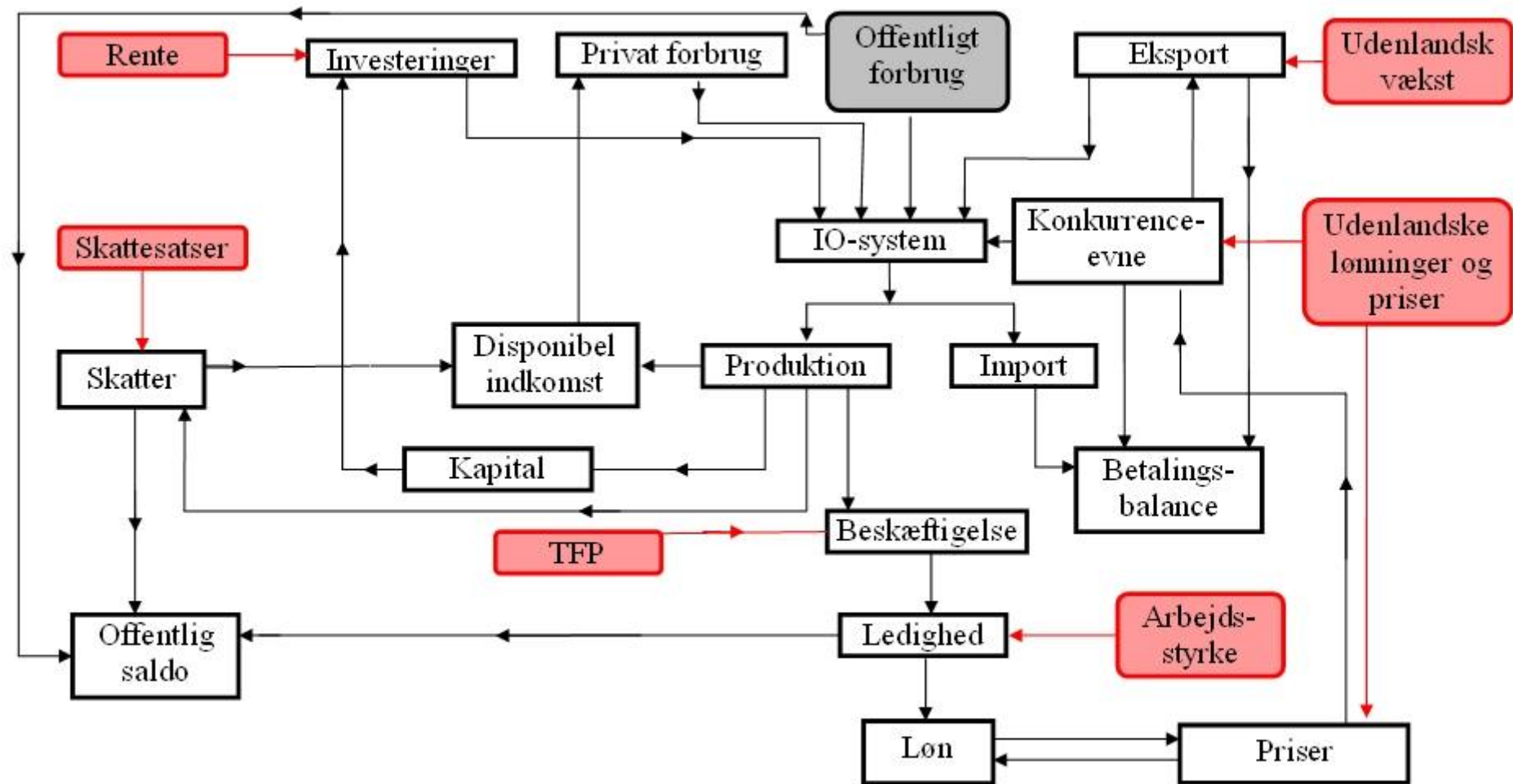
Figur 1. De centrale sammenhænge i SMEC

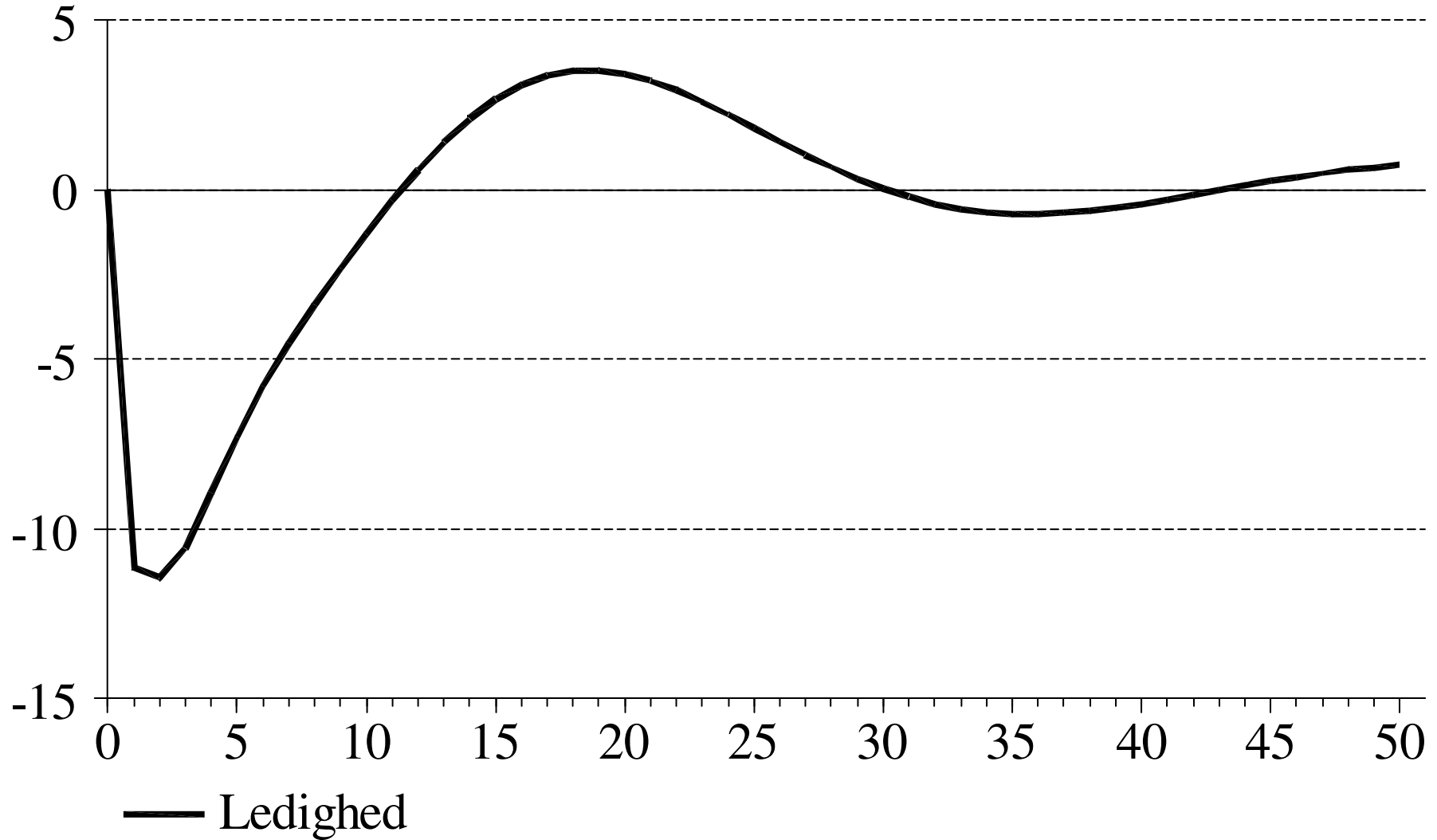

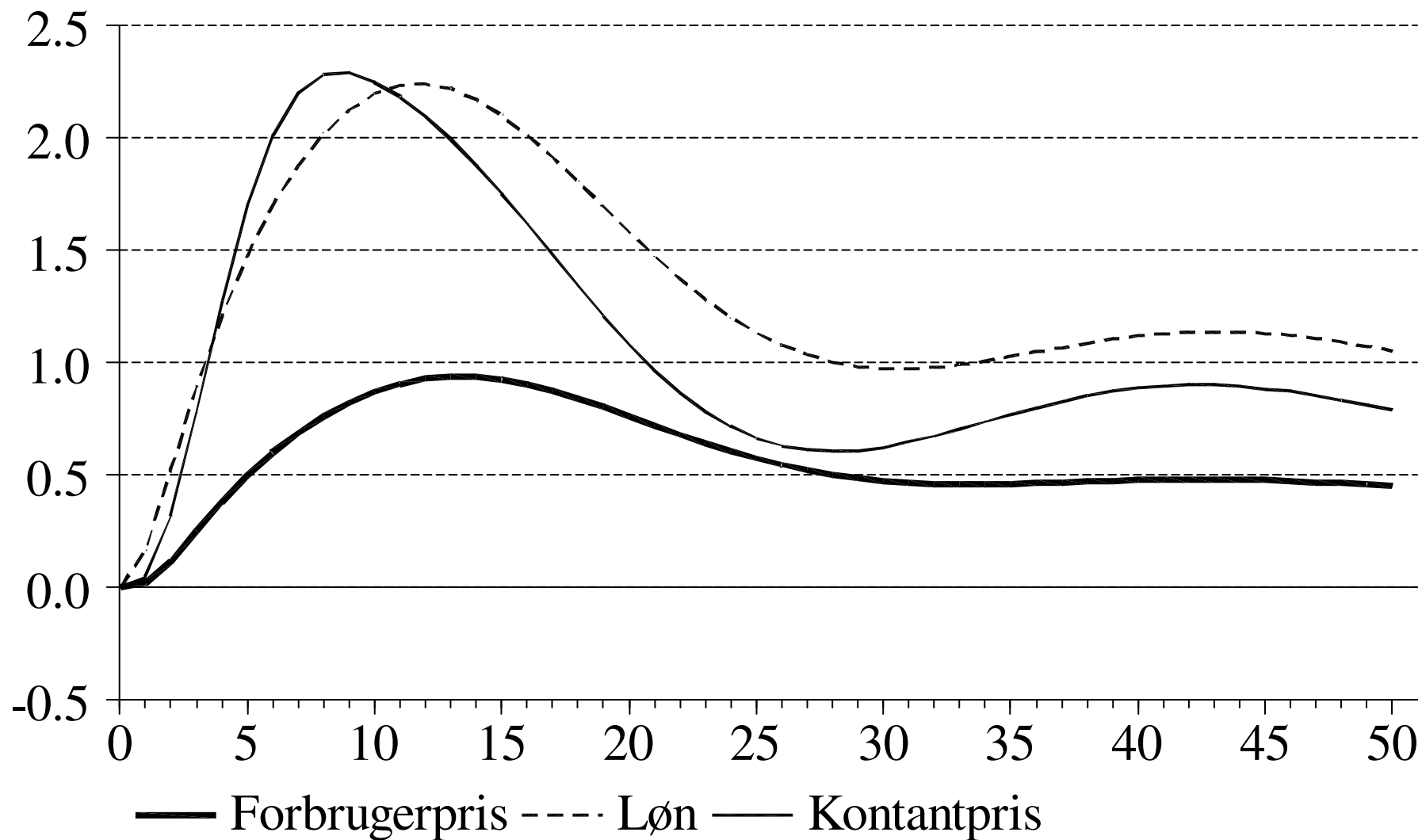

Effekt af off. besk. +10.000

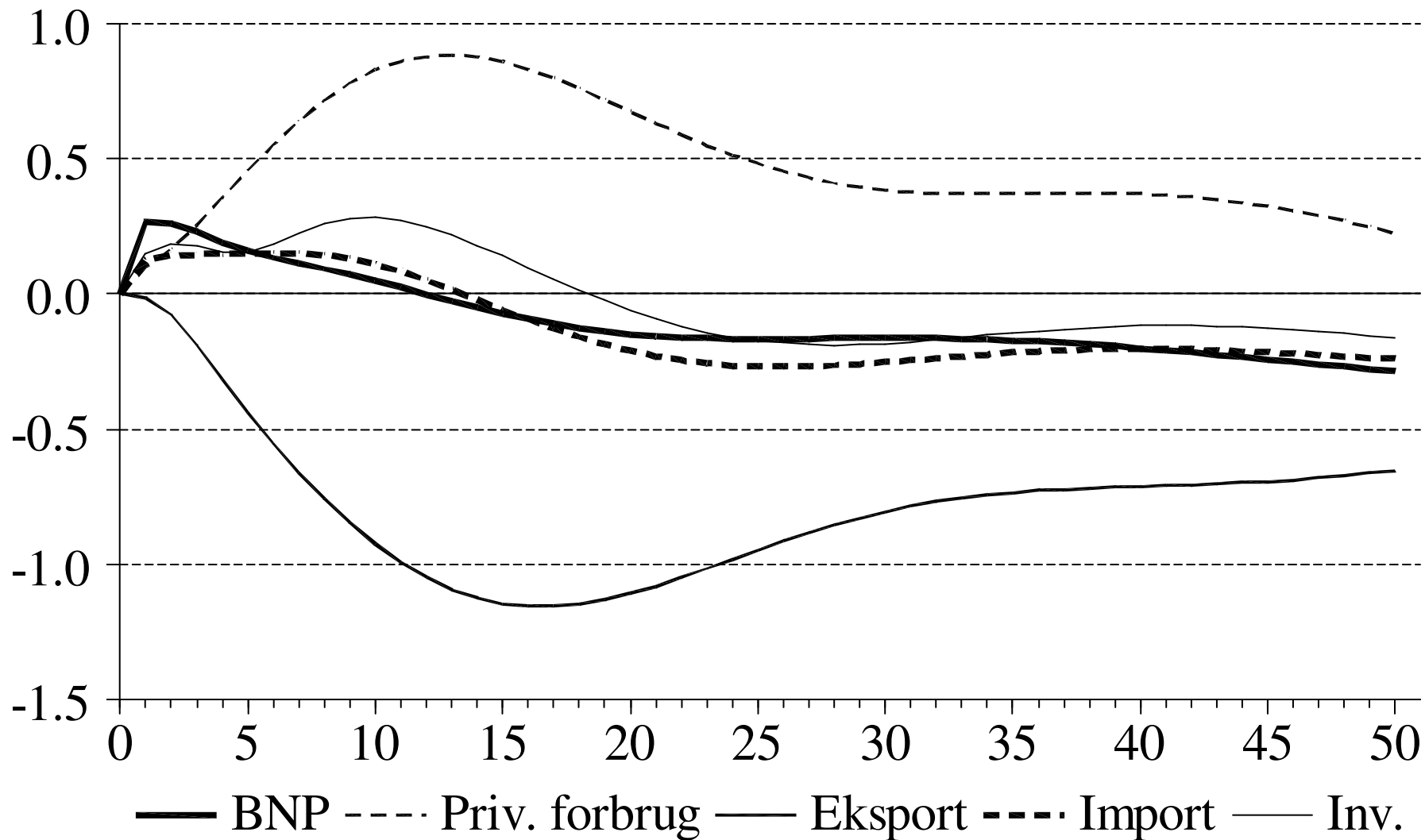
SMEC06. Enhed: Forskel i 1.000 pers. i forhold til grundkørsel

Effekt af off. besk. +10.000

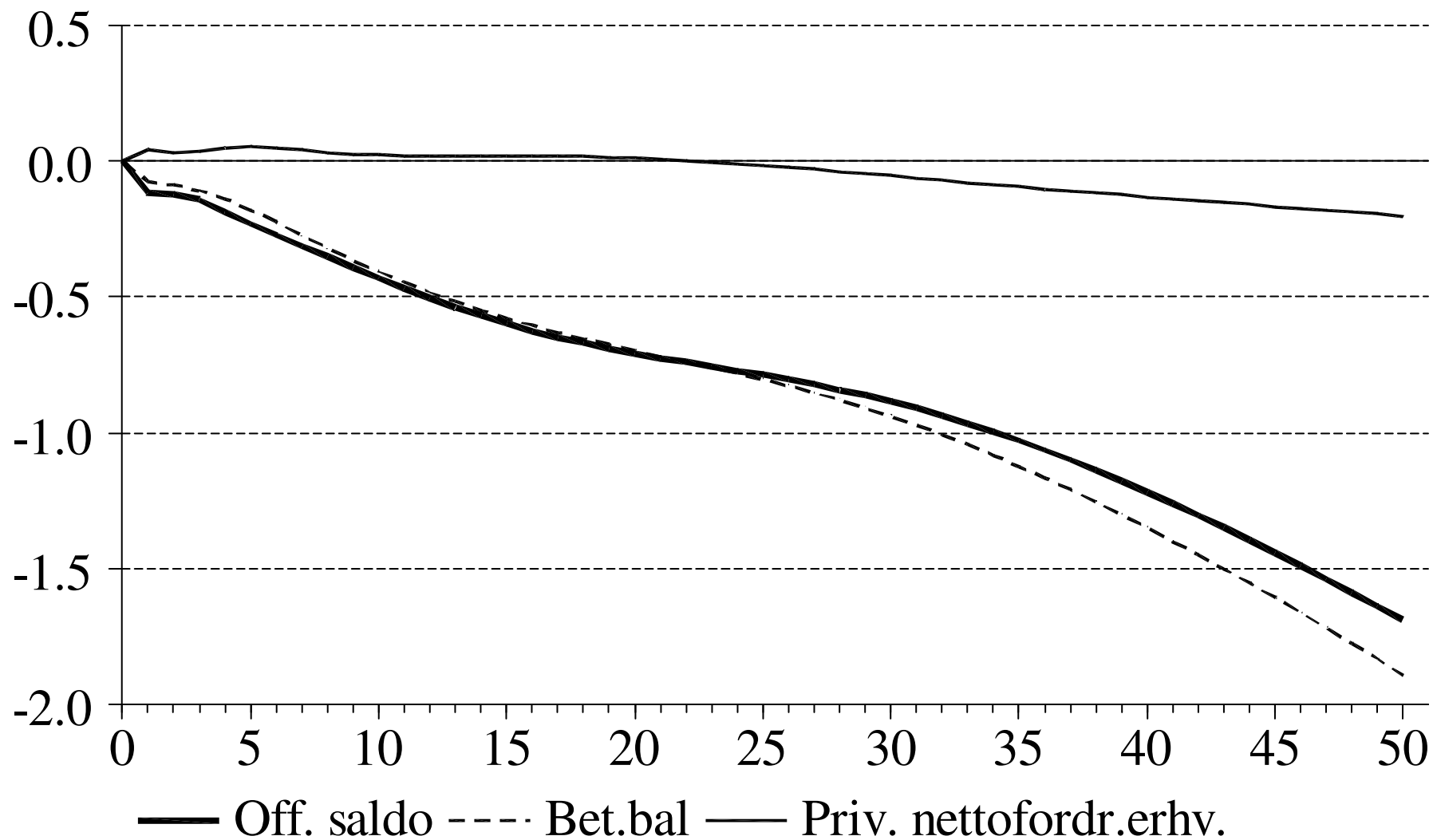
SMEC06. Enhed: Pct. i forhold til grundkørsel

Effekt af off. besk. +10.000

SMEC06. Enhed: Pct. i forhold til grundkørsel

Effekt af off. besk. +10.000

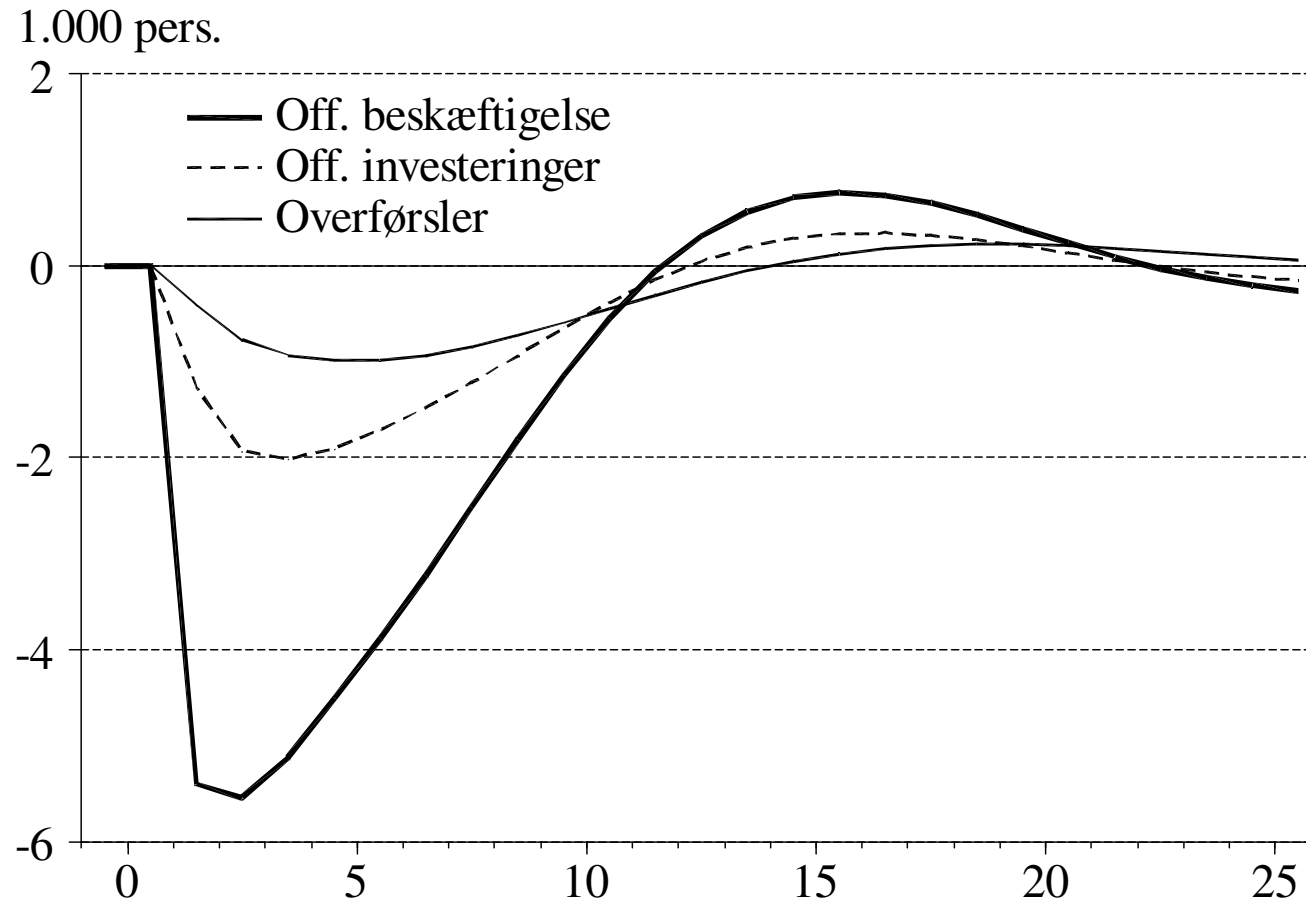
SMEC06. Enhed: Pct.point af BNP i forhold til grundkørsel

Finanseffekter

- Angiver 1. års BNP-virkning af finanspolitikken
- Definition af "neutral finanspolitik" (nulpunkter)
 - Uændrede skattesatser
 - Offentlige lønninger og transfereringer følger lønudvikling
 - Antal offentligt ansatte følger arbejdsstyrke
 - Offentlige investeringer følger trend-BNP
- Beregning af "direkte provenu"
 - F.eks. ændring i skattesats * grundlag
- Beregning af multiplikatorer
 - Udgifter (forbrug og investeringer) har relativt stor effekt
 - Skatter og overførsler har relativt lille effekt
 - Ejendomsværdisskat og grundskatter dog større end andre skatter

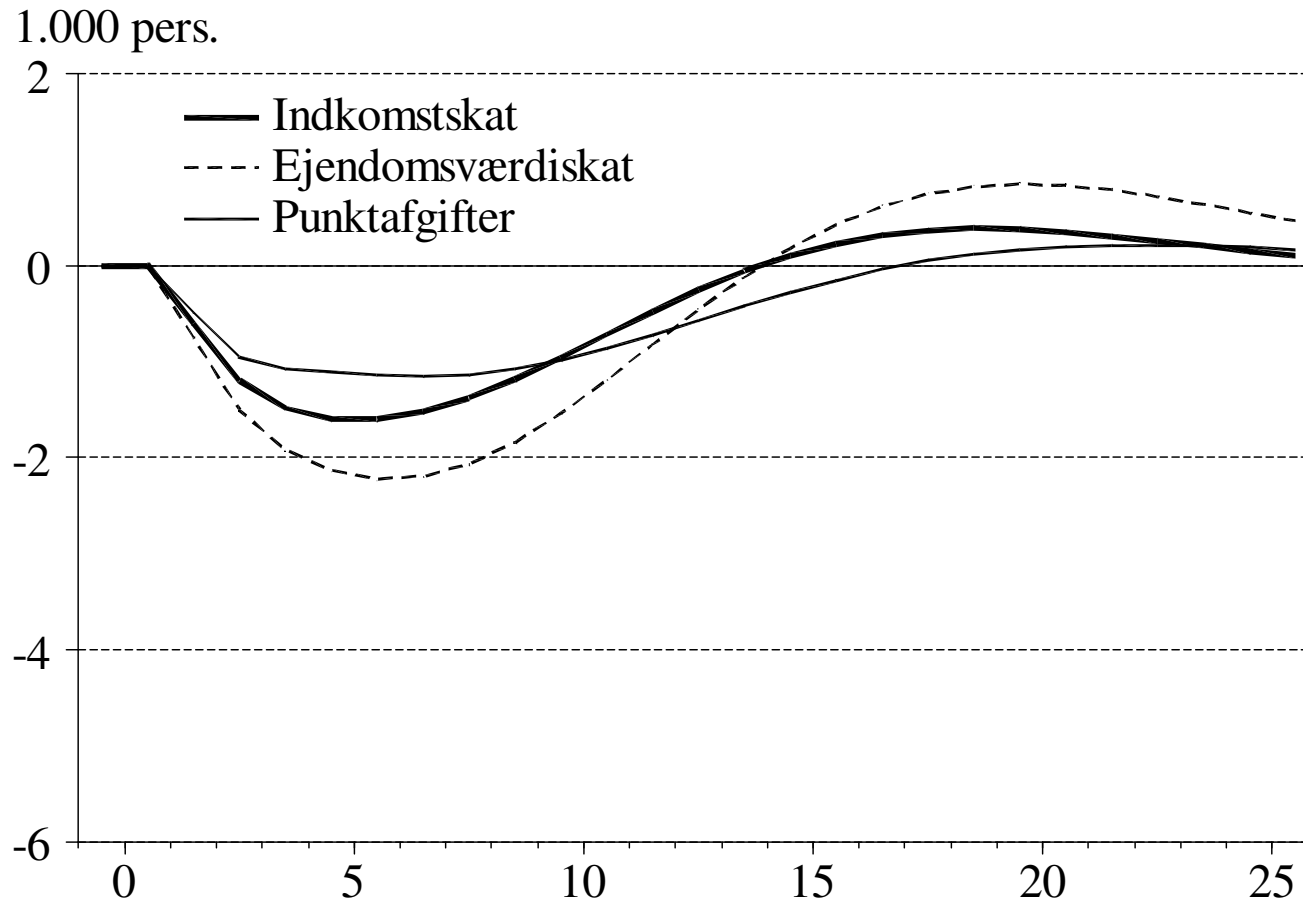
Finanspolitiske effekter – udgifter

Effekt på beskæftigelse af stramning på 0,1 pct. af BNP

Finanspolitiske effekter – indtægter

Effekt på beskæftigelse af stramning på 0,1 pct. af BNP

Aktuel økonomisk politik:

Behov for finanspolitisk stramning

- **Finanspolitikken bidrager med 0,4 pct.point til BNP-væksten i 2007**
- **Forslag: Skatteomlægning:**
 - Indkomstskat – 10 mia kr.
 - Ejendomsværdiskat + 10 mia. kr
- **Effekter:**
 - Reducerer risiko for overophedning
 - Øger arbejdsudbud og forbedrer finanspolitisk holdbarhed på sigt
 - Gør skattesystem mere neutralt og mindre udsat for globaliseringspres
 - Begrænsede fordelingsvirkninger
- **Alternativ: Traditionel stramning**
 - Altid (negative) bivirkninger

Ren efterspørgselseffekt af skatteomlægning på beskæftigelsen

	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
Boligskat	-4,5	-8,8	-10,8	-12,0	-12,6
Indkomstskat	3,6	7,0	8,4	9,0	9,0
Ialt	-0,9	-1,9	-2,5	-3,2	-3,7

Samlede effekt af skatteomlægning

	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
Arbejdstid	0,21	0,36	0,48	0,57	0,63
Timebeskæftigelse	0,14	0,24	0,32	0,37	0,39
Beskæftigelse	-1,4	-2,3	-3,0	-3,8	-4,6
BVT	0,11	0,20	0,27	0,30	0,31
Pres på arbejdsmarked	-5,0	-8,9	-11,8	-14,0	-15,9

Følsomheder

- **Kontantprisens følsomhed overfor skatten**
 - Højere følsomhed: Reducerer risiko for overophedning yderligere
- **Kortsigtet forbrugstilbøjelighed**
 - Ingen betydning (provenuneutralt forslag)
 - MEN: De isolerede effekter påvirkes
- **Arbejdsudbudseffekten**
 - Højere/hurtigere effekt: Reducerer risiko for overophedning yderligere